

Til lovforslag nr. L 52. Betænkning afgivet af Socialudvalget den 9. december 2004

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social service

(Præcisering af reglerne om tilsyn med plejehjem m.v.)

[af socialministeren (Eva Kjer Hansen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 27. oktober 2004 og var til 1. behandling den 5. november 2004. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og socialministeren sendte den 29. september 2004 dette udkast til udvalget, jf. alm. del bilag 944, (2003-04). Den 28. oktober 2004 sendte socialministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til socialministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Nogle af udvalgets spørgsmål er tillige med socialministerens svar herpå optrykt som bilag 2 til betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, KF, RV, KD og Flemming Oppfeldt (UFG)) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget mener, at der er et grundlæggende problem med

hele filosofien omkring nærdemokrati og brugerindflydelse, når det gælder de svageste ældre.

Respekt og værdighed skal være de grundlæggende værdier i indsatsen over for de ældre, og den indsats yder de fleste af landets plejehjem. Desværre er der også »de brodne kar«.

På den baggrund er det nødvendigt, at der føres tilsyn med plejehjem og tilsvarende boliger, så man sikrer, at der er nogle helt klare retningslinjer for pleje af og omsorg for de svageste ældre.

Dansk Folkeparti lagde stemmer til den nu gældende lov, og Dansk Folkeparti kan også støtte dette forslag, som omhandler en præcisering af reglerne om tilsyn med plejehjem m.v.

Et *mindretal* i udvalget (S, SF og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget finder, at en privatisering af selve tilsynsopgaven vil forringe kommunernes mulighed for en »straksreaktion«, hvis der under et tilsyn afdækkes forhold, som der her og nu bør gribes ind over for. Desuden finder Socialdemokratiet, at en privatisering af tilsynsbesøget betyder, at kommunen fralægger sig en mulighed for at være i en direkte dialog med de pågældende beboere/brugere, deres pårørende og personalet under et tilsynsbesøg. En sådan dialog finder Socialdemokratiet meget væsentlig både hvad angår intentionerne i selve loven om tilsyn, og hvad angår at bruge tilsynet som et værktøj i udviklingen af faglighed og kvalitet i tilbuddet.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at kom-

me med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Else Winther Andersen (V) Hans Andersen (V) Flemming Oppfeldt (UFG)

Troels Lund Poulsen (V) Pia Kristensen (DF) Jette Jespersen (DF) Charlotte Dyremose (KF)

nfm. Helge Adam Møller (KF) Tove Videbæk (KD) fmd. Jette Bergenholz Bautrup (S)

Grete Schødtis (S) Jørn Pedersen (S) Sandy Brinck (S) Lotte Bundsgaard (S) Villy Søvnald (SF)

Elsebeth Gerner Nielsen (RV) Line Barfod (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	54*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 52

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra socialministeren
2	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	1. udkast til betænkning
4	Meddelelse om, at betænkning over L 52 ikke blev afgivet på udvalgets møde den 2/12. L 52 er sat på til betænkningssagsafgivelse den 9/12
5	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 52

Spm.nr.	Titel
1	Spm., om grundlaget til at vurdere lovens virkning er tilstrækkeligt, til socialministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om, at tilsynsbesøg ikke kun har et kontrolaspekt, men også er et redskab, til socialministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om skærpelsen af kommunernes tilsyn med plejehjem, til socialministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om opdelingen i et anmeldt og et uanmeldt kommunalt tilsyn, til socialministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om rettelse af fejl og mangler, som konstateres under et besøg, til socialministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om tilbagemelding til den myndighedsansvarlige, hvis besøget forestås af en privat udfører, til socialministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om, hvorfor man ikke afventer dannelsen af de nye og større kommuner, før der tages stilling til, om andre myndigheder kan foretage et tilsyn, til socialministeren, og ministerens svar herpå

Nogle af udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 2-6 og socialministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra S.

Spørgsmål 2

Kan ministeren bekræfte, at tilsynsbesøg ikke kun har et kontrolaspekt, men også er et redskab, der skal bruges i et fagligt udviklingsøjemed, og at selve strukturen omkring tilsynsbesøg skal sikre, at de indhøstede erfaringer kan omsættes til udvikling af kvaliteten i det pågældende tilbud og ikke kun til at rette konstaterede fejl?

Svar

De obligatoriske tilsyn med sociale ydelser og de afrapporteringer, der skal udarbejdes som opfølgning herpå, skal medvirke til, at kommunen som myndighed kan foretage en løbende og systematisk opfølgning på indsatsen overfor de svage ældre.

Målet for tilsynet er således, at myndigheden – blandt andet via de ældres oplysninger – kan sikre, at beboerne får den hjælp, som de har krav på, og at hjælpen har den kvalitet i udførelsen, som kommunalbestyrelsen har besluttet, at der skal være.

Mange kommuner har gode erfaringer med at bruge tilsynet netop til faglig udvikling.

Spørgsmål 3

Kan ministeren bekræfte, at skærperne omkring kommunernes tilsyn med plejehjem/boliger blandt andet skete med baggrund i, at kun meget få kommuner på daværende tidspunkt faktisk overholdt den daværende lovgivning om at foretage aktivt tilsyn, og at disse tilsyn også skulle bruges til en slags egenkontrol og deraf følgende justeringer af, om kommunerne lever op til den lovede kvalitet i tilbuddene?

Svar

Indførelsen af de præcise retningslinier for tilsyn med plejehjem m.v. havde bl.a. baggrund i, at en undersøgelse viste, at adskillige kommuner ikke systematisk og tværfagligt gennemførte

formelle tilsynsbesøg med afrapportering til kommunalbestyrelsen.

Tilsynet skal sikre, at kommunalbestyrelsen påser, at beboerne får den hjælp, som de har krav på, og at hjælpen har den kvalitet i udførelsen, som kommunalbestyrelsen har besluttet, at den skal have.

Det er i øvrigt en del af kommunalbestyrelsens tilsynspligt, at kommunalbestyrelsen skal reagere, hvis medlemmerne eller forvaltningen (myndigheden) får informationer om, at der er eller kan være kritik af den hjælp, der ydes af leverandørerne. Dette gælder uanset hvem, der udfører det praktiske tilsyn.

Spørgsmål 4

Kan ministeren bekræfte, at netop opdelingen i et anmeldt og et uanmeldt kommunalt tilsyn havde til hensigt, at der ved det anmeldte besøg skulle kunne gennemføres en dialog mellem kommunen og beboerne og/eller deres pårørende, og vil denne direkte dialog ikke bortfalde, hvis tilsynet overlades til private?

Svar

Formålet med at dele tilsynet op i et anmeldt og et uanmeldt besøg var, at de anmeldte tilsynsbesøg, hvor både beboere, pårørende og medarbejdere kan forberede sig til tilsynsbesøget, skal sikre et godt grundlag for dialogen om forholdene for de svageste ældre, herunder forhold, som der er grundlag for at rette op på.

De uanmeldte tilsyn skal derimod sikre, at det pågældende plejehjem ikke kan nå at forberede tilsynsbesøget på en sådan måde, at tilsynet ikke bliver opmærksomt på eventuelle problemer, som der skal rettes op på.

Der er ikke i lovgivningen noget krav om, at det nødvendigvis skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen, der rent praktisk udfører tilsynet. Det følger af de almindelige forvaltningsretlige regler, at en kommune uden lovhjemmel kan overlade den praktiske udførelse af opgaver til private.

Selve den praktiske opgave med at udføre tilsynet (faktisk forvaltningsvirksomhed) kan således overlades til andre – både kommunalt ansatte og private, så længe at der ikke er tale om personer, der varetager leverandøropgaver på området. Dette fremgår også af bemærkningerne til lovforslaget fra marts 2001 om tilsyn med indsatsen overfor ældre m.v., idet det er anført, at »Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at udarbejde retningslinierne for den praktiske udførelse af de uanmeldte besøg, herunder at træffe beslutning om uddelegering af den praktiske udførelse af tilsynsopgaven.«.

Årsagen til, at der alene nævnes uanmeldte tilsynsbesøg er, at lovforslaget oprindeligt gik ud på, at begge tilsynsbesøg skulle være uanmeldte. Dette blev under lovforslagets behandling i Folketinget ændret til, at det ene tilsynsbesøg skulle være anmeldt.

De enkelte kommunalbestyrelser kan således selv vælge, om de vil deltage i det anmeldte tilsynsbesøg og have den direkte dialog med beboere og pårørende.

Det er vigtigt at understrege, at dette lovforslag ikke ændrer på muligheden for at lade private udføre det praktiske tilsyn. Den mulighed har hele tiden eksisteret, og flere kommuner benytter sig af den i dag.

Spørgsmål 5

Hvordan vil ministeren sikre, at fejl og mangler, der konstateres under et besøg, omgående bliver rettet i tilfælde, hvor et tilsynsbesøg udføres af andre end myndigheden selv?

Svar

Det er kommunalbestyrelsen, der skal fastsætte retningslinier for tilsynet, herunder retningslinier for, hvordan mangler og fejl, der konstateres under et besøg omgående bliver rettet. Dette gælder også i de tilfælde, hvor det praktiske tilsyn udføres af andre end den kommunale myndighed.

Hvis opgaven med at føre det praktiske tilsyn overlades til et privat firma, bør kommunalbe-

styrelsen i aftalen med det private firma ikke alene sikre sig, at både indhold og omfang er i overensstemmelse med de mål, der er sat for den pågældende opgave. Kommunalbestyrelsen bør også i aftalen med det private fastsætte regler for tilbagemelding til kommunen, hvis der konstateres fejl og mangler, der kræver en hurtig reaktion.

Spørgsmål 6

Ministeren bedes redegøre for, hvordan der sikres en hurtig tilbagemelding til den myndighedsansvarlige, hvis tilsynsbesøget forestås af den privat udfører, herunder om et referat fra et tilsyn på f.eks. en selvejende institution vil skulle forelægges stedets bestyrelse, før det tilsendes den offentlige myndighed?

Svar

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 5.

Derudover kan det oplyses, at når en kommune overlader opgaver til andre enten ved delegation eller ved udbud af opgaven, bevarer den det endelige ansvar for, at forpligtelsen udøves i overensstemmelse med lovgivningen. Det er således stadig kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for at opgaven bliver udført og hvordan, og at der bliver fulgt op på tilsynsbesøgene. Kommunalbestyrelsen kan ikke frigøre sig fra det endelige ansvar for tilsynet. Myndighedsopgaven ligger stadig hos kommunalbestyrelsen.

Et privat firma kan derfor ikke tage stilling til konsekvenserne af konklusionen på tilsynsbesøget. Det er således alene kommunen, der kan tage stilling til, hvorvidt indsatsen er god nok, og hvilken opfølgning der skal være på tilsynsbesøget.

Rapporten fra tilsynsbesøget skal sendes til plejehjemmet m.v. til orientering. Der er ikke fastlagt nogen rækkefølge for, om rapporten skal sendes først til kommunen eller plejehjemmet. Hvis rapporten sendes først til plejehjemmet, er der mulighed for at rette faktuelle fejl, før rapporten sendes til kommunen.